

1. Поређај језичке јединице од најниже до највише.

РЕЧ

СИНТАГМА

ГЛАС

РЕЧЕНИЦА

2. У наредним реченицама означи прилошке одредбе, одреди их по значењу и по томе којим ситаксичким јединицама су исказане.

а) Од звезде до звезде летела је порука за Небеског Видара...

Прилошка одредба

Синтаксичка јединица

б) Нада мном и сад сија туга једних очију бисерних.

Прилошка одредба

Синтаксичка јединица

в) У мом срцу поноћ.

Прилошка одредба

Синтаксичка јединица

г) Његова, најједном, букну и откиде се с неба.

Прилошка одредба

Синтаксичка јединица

д) Радосно је отрчао кући да пренесе радосну вест.

Прилошка одредба

Синтаксичка јединица

3. У наредним реченицама означи предикате и одреди им врсту.

а) Саплела се о камен јурећи за лоптом.

б) Њена љубимица била је блистава и гледала ју је мило.

в) Ти то можеш без проблема да урадиш.

г) Био је човек широке и добре душе.

д) Није се нимало стидела својих кашњења.



4. У наредним реченицама означи **субјекте**, одреди им падеж и врсту.

а) На њој се башкарила огромна ветрењача раширених крила.

Падеж

Врста субјекта

б) Њему се грдно ражало на добијену вест.

Падеж

Врста субјекта

в) Титански син Прометеј гунђао је због те божанске напасти.

Падеж

Врста субјекта

г) Од свега што се дешавало мога брата је било стид.

Падеж

Врста субјекта

д) Нема друга па сам мора да уради домаће задатке.

Падеж

Врста субјекта

5. У наредним реченицама означи **објекте**, одреди им падеж и врсту.

а) Постарао се за њихов бољи живот.

Падеж

Врста објекта

б) Затим је подигао парче кредастог камена...

Падеж

Врста објекта

в) Хтео сам да оставим капетана.

Падеж

Врста објекта



г) Кад је настао период киша, сео сам да радим и оплео много корпи.

Падеж

Врста објекта



д) Све до недавно није ни размишљала о многим стварима.

Падеж

Врста објекта

6. Повежи синтагму са њеном врстом према главној речи.

још јуче рано ујутро

ИМЕНИЧКА

решавајући најлакше задатке

ПРИДЕВСКА

јако фин и љибазан

ПРИЛОШКА

контролни задатак из математике

ГЛАГОЛСКА

7. Повежи реченицу са реченичном службом коју у њој врши означена синтагма.

Нисам ништа чула о том смешном дугађају.

ГРАМАТИЧКИ СУБЈЕКАТ

Колаж се прави од комада неједнаке величине и облика.

ЛОГИЧКИ СУБЈЕКАТ

Велики одмор почиње после другог часа.

ИМЕНСКИ ДЕО ПРЕДИКАТА

Да ли сте завршили плакат са стилским фигурама?

АПОЗИЦИЈА

Ушао је кријући поглед од свих.

ПРИДЕВСКИ АТРИБУТ

Да ли је мој телефон остао тамо?

ПАДЕЖНИ АТРИБУТ

Свим преосталим гледаоцима било је хладно.

ПРАВИ ОБЈЕКАТ

Ацо је био за два бода бољи од осталих.

НЕПРАВИ ОБЈЕКАТ

Поновите наратију, приповедање о догађајима.

ПРИЛОШКА ОДРЕДБА ЗА НАЧИН

Послужили су нам мало препечен колач од јабука.

ПРИЛОШКА ОДРЕДБА ЗА ВРЕМЕ





8. „Залепи“ део реченице поред одговарајућег назива реченичне службе.

Над вечерњом маглом појавише се модре падине брда и шуме,
што су биле сухе и ретке, тако да им се на дну још црвенео дан.

ГРАМАТИЧКИ СУБЈЕКАТ ИЗРЕЧЕН ЈЕДНОМ РЕЧЈУ:

ГРАМАТИЧКИ СУБЈЕКАТ ИЗРЕЧЕН СИНТАГМОМ:

ИМЕНСКИ ДЕО ПРЕДИКАТА:

ПРИЛОШКА ОДРЕДБА ЗА МЕСТО ИСКАЗАНА ЈЕДНОМ РЕЧЈУ:

ГЛАГОЛСКИ ПРЕДИКАТ У АОРИСТУ:

ГЛАГОЛСКИ ПРЕДИКАТ У ПЕРФЕКТУ:

ЛОГИЧКИ СУБЈЕКАТ:

ПРИЛОШКА ОДРЕДБА ЗА МЕСТО ИСКАЗАНА СИНТАГМОМ:

9. У наредним реченицама означи **синтагме** и им врсту према главној речи.

а) Ја бих тај пејзаж мало оживела.

б) Увек учим подвлачећи текст разним бојама.

в) У светле летње вечери светлуцали су локвањи на језеру.

г) Коначно ми је вратила књигу иако мало оштећену.

д) Било је тешко поново преживети све то.

ђ) Рекли су ми да је то Милица, победница претходне трке.

е) Гледала је снегом прекривен предео.

10. У низу језичких јединица означи реченице.

ЗАТВОРИТИ ВРАТА

ЗАТВОРИ ВРАТА

ЗАТВОРИЋУ ВРАТА

ЗАТВОРИВШИ ВРАТА

ЗАТВАРАЈУЋИ ВРАТА

ЗАТВОРИХ ВРАТА

ЗАТВАРАТИ ВРАТА

ЗАТВАРАМ ВРАТА

11. Повежи реченицу са тврдњом која важи за њу.

Чини ми се да ветар данас дува мало слабије

садржи ширу именичку синтагму и у њој атрибут исказан ужом придевском;

Имала је дугу и светлу косу.

садржи придевски и падежни атрибут;

Мало касније је задао домаћи, вежбу из радне свеске.

садржи две глаголске синтагме;

Ону жуту мајицу поклонила сам другарици.

садржи синтагму са члановима у напоредном односу;

Стајао је поред старе куће оронулих зидова.

садржи логички субјекат исказан синтагмом;

Почињало је да ми смета његово понашање.

садржи апозицију и једну прилошку синтагму;

Залупивши вратима отишао је не чекајући на мене.

нема ниједан члан исказан синтагмом;

Све дечаке у разреду било је срамота.

садржи сложен глаголски предикат;

Поново пошаљи Марији поруку.

садржи прилошку синтагму;

За немачки ми треба мала свеска на линије.

садржи прави објекат исказан синтагмом, а неправи једном речју;

12. Означи квадратић испред једне или више тврдње која важи за сваку дату реченицу.

Мрзи ме да читам лектиру.

☐ неправи објекат

☐ граматички субјекат

☐ логички субјекат



Могао си затворити прозор.

☐ сложен глаголски предикат

☐ прост глаголски предикат

☐ именски предикат

Заменица директора наше школе била је на пословном путу у Финску.

☐ именичка синтагма у служби субјекта

☐ именичка синтагма у служби прилошке одредбе

Није престајао да говори иако је већ била касна ноћ.

☐ сложен и прост глаголски предикат

☐ именски и сложен глаголски предикат

Легао је прилично рано покривши се ћебетом преко главе.

☐ придевска и прилошка синтагма

☐ глаголска и прилошка синтагма

13. Означи службу коју у следећим реченицама имају синтагма спахијино наређење, именица спахија или заменица сав:

а) Сви су чули спахијино наређење.

Сви Спахијино наређење

б) Спахија је то наредио свима.

Спахија Свима

в) Свима је било јасно спахијино наређење.

Свима Спахијино наређење

г) Важност спахијиног наређења је све погодила.

Спахијиног наређења Све

д) Наређење спахије стигло је до свих.

Спахије Свих

14. „Налепи“ у табелу реченичне чланове у напоредном односу одреди њихову службу/ функцију и тип напоредног односа.

реченични члан	реченична служба	напоредни однос
а)		
б)		
в)		
г)		
д)		

а) Видео ју је у капи росе, у лету свица, у оку гуштерице.

б) Што год да уради, ово или оно, биће добро.

в) Ни чобани ни звезде нису ништа питали.

г) Свирао је дуго, а не нежно, не би ли обратила пажњу на њега.

д) Наш учитељ био је строг, али правичан.